

Sygn. akt IV KS 2/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 20 kwietnia 2021 r.,
w przedmiocie skargi wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w T. ośrodek
zamiejscowy w P.,
na wyrok Sądu Okręgowego w G.,
z dnia 4 lutego 2020 r., sygn. akt IV K (...),
na podstawie art. 531 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.

p o s t a n o w i ł:
pozostawić skargę bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 lutego 2020 r., sygn. IV K (...), S. K. został uznany za winnego tego, że w bliżej nieustalonym dniu lutego 2013 r. w K., przemocą w postaci przytrzymywania za ręce oraz położenia się na pokrzywdzonej i przygnieceniu jej ciała swoim ciałem, doprowadził małoletnią poniżej lat 15 M. P., urodzoną 15.04.1998 r., do obcowania płciowego, tj. przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k., za które wymierzona została oskarżonemu kara 3 i 3 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 41 a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzeczony został wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną M.P. bezpośrednio i przy użyciu środków porozumiewania się na odległość oraz zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 50 metrów - na okres 5 lat; orzeczono w przedmiocie kosztów.

Od tego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego, który zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych jakie legły u podstaw wyroku, polegający na uznaniu, że oskarżony działając z zamiarem bezpośrednim, świadomie dopuścił się czynu, opisanego w zarzucie aktu oskarżenia wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k., czyli zgwałcenia małoletniej M. P., która nie ukończyła 15 roku życia, podczas gdy zebrane w sprawie dowody nie dają podstaw do kategorycznego ustalenia sprawstwa oskarżonego;
2. obrazę przepisów postępowania polegającą na naruszeniu przepisów art. 5 § 2 i art. 7 k.p.k. polegającym na przełamaniu zasady obiektywizmu, tłumaczenia wątpliwości na korzyść oskarżonego oraz swobodnej oceny dowodów poprzez dowolną, sprzeczną ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę opracowanej dla potrzeb sprawy opinii psychologicznej Instytutu Ekspertyz Sądowych, tłumaczenie wątpliwości wynikających z materiału dowodowego na niekorzyść oskarżonego oraz dotknięte brakiem obiektywizmu, ukształtowanie postępowania karnego - co miało wpływ na treść wyroku, a nadto naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności art. 410 k.p.k., polegającą na pominięciu w rozważaniach co do zawinienia oskarżonego, wszystkich ujawnionych w sprawie okoliczności, tj. faktu że pokrzywdzona M. P. w czasie zajścia, które miało miejsce w lutym 2013 r. co prawda nie miała ukończonych 15 lat, ale kończyła 15 rok życia około sześć tygodni po dacie opisanego czynu, tj. 15 kwietnia 2013 r., co z uwagi na fakt, że była już dobrze rozwiniętą dziewczyną, która ubierała się jak dorosła, stosowała makijaż itp., mogło mieć ten skutek, że oskarżony mógł działać błędnie, o jakim mowa w art. 30 k.k. co do istotnego znamienia czynu zabronionego, tj. co do faktu, że miał do czynienia z małoletnią, która nie ukończyła 15 lat, co wyłączałoby jego winę.

W konsekwencji autor apelacji wniósł o uniewinnienie oskarżonego, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 października 2020 r., sygn. II AKa (...), zaskarżony wyrok został uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G.

Na to orzeczenie skargę w trybie art. 539e § 1 k.p.k. złożył prokurator. Została ona zarządzeniem przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) przyjęta i przedstawiona wraz aktami sprawy Sądowi Najwyższemu. Sformułowany w niej został zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości, a jedynie jego uzupełnienie w zakresie wskazanym przez Sąd odwoławczy, a nadto w sprawie nie zaistniały przesłanki wskazane w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k. W konsekwencji autor skargi wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przed przystąpieniem do merytorycznego rozpoznania skargi, zgodnie z treścią art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k., Sąd Najwyższy zobligowany był do dokonania jej formalnej weryfikacji, w tym zbadania kwestii dopuszczalności. W tym aspekcie dostrzec należało, że w świetle art. 25 ust. 2 zd. 1 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437) instytucja skargi nie ma zastosowania, gdy postępowanie sądowe zostało wszczęte przed 1 lipca 2015 r., a sąd odwoławczy orzeka po 14 kwietnia 2016 r. Wprowadzony w art. 25 ust. 2 nowelizacji z 2016 r. wyjątek od zasady „chwytania w locie” nowych przepisów procesowych podyktowany jest tym, że dopiero w sprawach, w których postępowanie sądowe zostało wszczęte po 30 czerwca 2015 r., znajduje zastosowanie znowelizowany art. 437 § 2 k.p.k., wprowadzający zamknięty katalog podstaw uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Skoro przedmiotem zarzutu w trybie skargi jest naruszenie powyższego przepisu, to powinien on mieć charakter stanowczy. Taki charakter art. 437 § 2 k.p.k. uzyskał dopiero w brzmieniu obowiązującym na mocy ustawy z dnia z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1247 ze zm.), tj. od 1 lipca 2015 r.

Pogląd, zgodnie z którym przepisy rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, dodane nowelizacją z 2016 r., wprowadzające instytucję skargi na wyrok

kasatoryjny sądu odwoławczego, mają zastosowanie jedynie w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony po 30 czerwca 2015 r. został już uprzednio wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w sprawach, które rozpoczęły się przed powyższą datą, skarga taka nie przysługuje, a jej wniesienie powinno wywołać jedynie czynność administracyjną prezesa sądu odwoławczego sprowadzającą się do poinformowania strony o braku możliwości wniesienia takiej skargi. Czynność taka nie podlega zaskarżeniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego (zob. np. postanowienie SN z 28 lipca 2016 r., IV KZ 39/16, OSNKW 2016, nr 10, poz. 70).

W niniejszej sprawie akt oskarżenia wpłynął do sądu w dniu 7 stycznia 2015 r. (k. 4, t. II), w związku z czym aktualne pozostają na jej gruncie powyższe rozważania. Ich konsekwencją było uznanie, że skarga na wyrok uchylający Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 lutego 2020 r., sygn. IV K (...), jest niedopuszczalna z mocy ustawy. Obligowało to Sąd Najwyższy, wobec niezasadnego przyjęcia i przekazania skargi przez Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...), do pozostawienia jej bez rozpoznania stosownie do przepisu art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k., znajdujących odpowiednie zastosowanie na podstawie art. 539f k.p.k. w postępowaniu określonym w rozdziale 55a Kodeksu postępowania karnego. Z tych względów orzeczono jak w sentencji.